

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

**Informacja o niepełnosprawnych
bezrobotnych i poszukujących pracy**

Katowice, sierpień 2016 r.

Spis treści

1	SKALA BEZROBOCIA NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	3
1.1	Ślęscy niepełnosprawni – Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2011 r.	3
1.2	Niepełnosprawni niepozostający w zatrudnieniu w świetle danych statystycznych bezrobocia rejestrowanego	4
1.3	Terytorialne zróżnicowanie bezrobocia niepełnosprawnych. Stan na 31 lipca 2016 r.	5
1.4	Zatrudnienie osób niepełnosprawnych.....	6
2	CECHY DEMOGRAFICZNO - SPOŁECZNE NIEPEŁNOSPRAWNYCH BEZROBOTNYCH	7
2.1	Bezrobotni niepełnosprawni według wieku	7
2.2	Bezrobotni niepełnosprawni według wykształcenia	7
2.3	Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy	8
2.4	Niepełnosprawni bezrobotni według dotychczasowego stażu pracy	8
2.5	Przyczyny niepełnosprawności	9
3	ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ ORAZ ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ	10

Uwagi wstępne

W informacji na temat bezrobocia niepełnosprawnych wykorzystano dane ze sprawozdania MPiPS-07 pt. „Sprawozdanie o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu” sporządzanego przez Wojewódzki Urząd Pracy (WUP) w okresach półrocznych. Ogólne informacje o stanie i strukturze bezrobocia niepełnosprawnych powstały w oparciu o dane sporządzanego miesięcznie sprawozdania MPiPS – 01 pt. „Sprawozdanie o rynku pracy” oraz kwartalnie Załącznika 1 do sprawozdania MPiPS – 01 pt. „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy”.

Należy nadmienić, iż powiatowe urzędy pracy sporządzają sprawozdania jednostkowe, zaś w WUP wykonywane są zestawienia zbiorcze. Zdecydowana większość informacji objętych powyższymi sprawozdaniami jest wprowadzana przez pracowników powiatowych urzędów pracy w czasie rejestracji do karty rejestracyjnej bezrobotnego lub poszukującego pracy.

Uzupełnieniem informacji są syntetyczne dane dotyczące zbiorowości niepełnosprawnych, uwzględniające informacje dotyczące aktywności zawodowej, na podstawie publikacji Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Statystycznego w Katowicach.

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako¹:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego;
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

1 Skala bezrobocia niepełnosprawnych

1.1 Śląscy niepełnosprawni – Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2011 r.²

W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań z 2011 r. (NSP 2011), ustalono że w województwie śląskim liczba osób, które deklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 552,2 tys. co stanowiło 11,9% ludności województwa (wobec 560,7 tys. w 2002 r.). Osoby niepełnosprawne stanowiły 11,8% ogółu niepełnosprawnych w kraju; co ósmy mieszkaniec województwa był osobą niepełnosprawną.

Wśród ogółu niepełnosprawnych w 2011 r. 295,4 tys. (53,5%) to kobiety. Liczba niepełnosprawnych mężczyzn w omawianym okresie ukształtowała się na poziomie 256,8 tys. (46,5% zbiorowości osób omawianej kategorii).

W NSP 2011 roku zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez uprawniony do tego organ;
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

¹ <http://psz.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych>

² <http://katowice.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/spisy-powszechne/nsp-2011-raport-z-wynikow-w-wojewodztwie-slaskim,12,1.html>

Niepełnosprawni w świetle badań NSP w 2011 r. w województwie śląskim

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasta	Wieś
	w tysiącach		
Ogółem	552,2	450,0	102,2
Mężczyźni	256,8	207,6	49,2
Kobiety	295,4	242,4	53,0
Osoby niepełnosprawne prawnie	344,8	285,6	59,2
Mężczyźni	175,1	143,8	31,3
Kobiety	169,7	141,8	27,9
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	207,4	164,4	43,0
Mężczyźni	81,7	63,9	17,8
Kobiety	125,7	100,6	25,1

Liczba osób niepełnosprawnych prawnie wyniosła 344,8 tys. (62,4% ogółu osób niepełnosprawnych). W populacji niepełnosprawnych mieszkańców naszego województwa 55,6 tys. (10,1%) posiadało wyłącznie prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nie deklarując żadnych ograniczeń sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych. Liczba osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie tj. takich, które nie posiadały orzeczenia, ale ich subiektywna ocena wskazywała, że miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych wniosła 207,4 tys.

1.2 Niepełnosprawni niepozostający w zatrudnieniu w świetle danych statystycznych bezrobocia rejestrowanego

Według stanu na koniec lipca 2016 roku w województwie śląskim zarejestrowanych było 8,6 tys. osób posiadających status bezrobotnego, zaliczanych do kategorii niepełnosprawnych, co stanowiło 6,8% ogółu bezrobotnych.

NIEPEŁNOSPRAWNI BEZROBOTNI (stan w końcu miesiąca)

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
styczeń	10 771	11 476	12 262	12 890	13 099	12 253	10 467
luty	10 929	11 514	12 386	13 024	12 955	12 047	10 270
marzec	11 040	11 567	12 463	12 920	12 776	11 842	10 156
kwiecień	10 853	11 311	12 177	12 710	12 462	11 544	9 798
maj	10 671	11 136	12 005	12 489	12 232	11 252	9 390
czerwiec	10 399	10 778	11 837	12 263	11 899	10 859	8 865
lipiec	10 345	10 773	11 689	12 274	11 810	10 629	8 581
sierpień	10 414	10 823	11 762	12 256	11 705	10 396	
wrzesień	10 563	10 930	11 817	12 267	11 627	10 203	
październik	10 681	10 944	11 928	12 384	11 722	10 017	
listopad	10 757	11 184	12 191	12 635	11 758	10 043	
grudzień	11 064	11 511	12 475	12 822	11 855	10 205	

Kobiety stanowią niespełną połowę wśród bezrobotnych niepełnosprawnych. Na koniec lipca 2016 roku panie stanowiły 49,8% zarejestrowanych niepełnosprawnych (4 270 kobiet), natomiast mężczyźni w liczbie 4 311 osób to 50,2%.

W końcu lipca 2016 r. wśród bezrobotnych zaliczanych do kategorii niepełnosprawnych 12,3% miało prawo do pobierania zasiłku (1,1 tys. osób). Kobiety stanowiły 59,9% wszystkich uprawnionych

do zasiłku w tej kategorii (634 osoby). Należy podkreślić, że wśród ogółu śląskich bezrobotnych odsetek zasiłkobiorców jest nieco wyższy, według stanu na 31 lipca br. zasiłek o którym mowa otrzymywało 17,7 tys. osób, co stanowiło 14,0% wszystkich zarejestrowanych.

W lipcu 2016 r. do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim wpłynęło 15 950 informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej. Wśród nich 1 003 kierowane były do niepełnosprawnych, z tego 75 ofert dotyczyło pracy subsydiowanej.

Bezrobotni niepełnosprawni to przede wszystkim mieszkańcy miast, według stanu na 30.06.2016 r. na terenach wiejskich zamieszkiwało 16,5% z nich. Wśród ogółu bezrobotnych na Śląsku analogiczny miernik jest wyższy.

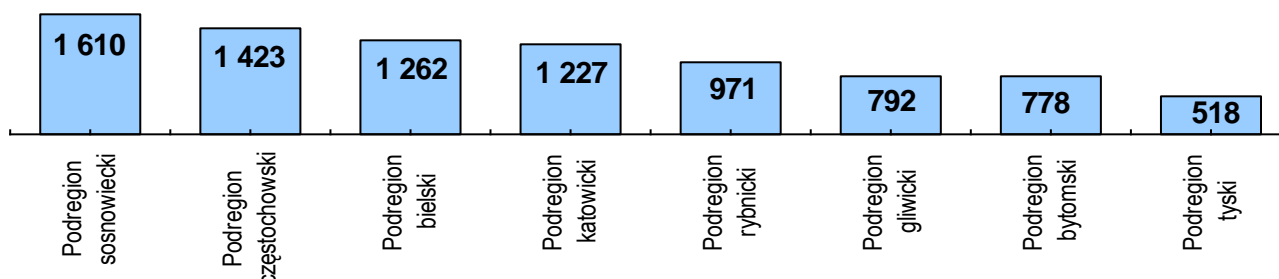
1.3 Terytorialne zróżnicowanie bezrobocia niepełnosprawnych. Stan na 31 lipca 2016 r.

Niepełnosprawni bezrobotni według powiatów. Stan w końcu lipca 2016 r.

Powiaty	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych OGÓLEM	w tym: bezrobotni niepełnosprawni	
		osoby	% udział wśród ogółu
Będziński	5 852	311	5,3
Bielski	3 214	224	7,0
Cieszyński	4 416	370	8,4
Częstochowski	5 067	262	5,2
Gliwicki	2 594	123	4,7
Kłobucki	3 046	120	3,9
Lubliniecki	2 256	98	4,3
Mikołowski	1 861	89	4,8
Myszkowski	2 754	177	6,4
Pszczynski	1 935	141	7,3
Raciborski	2 373	211	8,9
Rybnicki	1 587	75	4,7
Tarnogórski	4 185	191	4,6
Bieruńsko Lędziński	940	72	7,7
Wodzisławski	4 186	241	5,8
Zawierciański	4 994	298	6,0
Żywiecki	4 882	228	4,7
Bielsko-Biała	3 601	440	12,2
Bytom	8 066	389	4,8
Chorzów	3 153	248	7,9
Częstochowa	7 430	864	11,6
Dąbrowa Górnicza	4 534	314	6,9
Gliwice	4 761	324	6,8
Jastrzębie Zdrój	2 523	120	4,8
Jaworzno	1 809	156	8,6
Katowice	6 514	402	6,2
Mysłowice	1 747	122	7,0
Piekary Śląskie	1 750	100	5,7
Ruda Śląska	2 494	180	7,2
Rybnik	3 307	229	6,9
Siemianowice Śląskie	1 845	173	9,4
Sosnowiec	7 319	531	7,3
Świętochłowice	1 281	102	8,0
Tychy	2 168	216	10,0
Zabrze	4 365	345	7,9
Żory	1 335	95	7,1
Razem województwo	126 144	8 581	6,8

Charakterystyczną cechą bezrobocia niepełnosprawnych jest stosunkowo duże zróżnicowanie pod względem liczby zarejestrowanych. Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych było w miastach na prawach powiatu: Częstochowie (864 osoby), Sosnowcu (531 osób), Bielsku – Białej (440 osób) i Katowicach (402 osoby). Najmniej zarejestrowanych stwierdzono w powiatach: bieruńsko – lędzińskim (72 osoby), rybnickim (75 osób), mikołowskim (89 osób) oraz w Żorach (95 osób).

Niepełnosprawni bezrobotni według podregionów. Stan w końcu lipca 2016 r.

W końcu lipca 2016 r. najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych było w podregionach sosnowieckim i częstochowskim. Najmniej bezrobotnych tej kategorii pozostawało w rejestrach powiatowych urzędów pracy w podregionie tyskim.

1.4 Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

Według danych wstępnych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego w województwie śląskim liczba osób niepełnosprawnych pracujących w głównym miejscu pracy na koniec 2015 r. wyniosła 32 922 osoby, w tym 15 444 kobiety. Należy podkreślić, że powyższe dane nie uwzględniają podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata (ogółem), I kwartał 2016 r.

Wyszczególnienie	wartość liczbowa
	[%]
POLSKA	21,8
ŁÓDZKIE	21,5
MAZOWIECKIE	19,7
MAŁOPOLSKIE	17,5
ŚLĄSKIE	19,2
LUBELSKIE	16,4
PODKARPACKIE	22,6
PODLASKIE	18,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26,8
LUBUSKIE	32,9
WIELKOPOLSKIE	23,2
ZACHODNIOPOMORSKIE	14,0
DOLNOŚLĄSKIE	25,1
OPOLSKIE	19,4
KUJAWSKO-POMORSKIE	23,1
POMORSKIE	29,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	20,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

W województwie śląskim biorąc pod uwagę niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata pracuje nieco ponad 19 osób. Jest to jeden z niższych wskaźników w kraju.

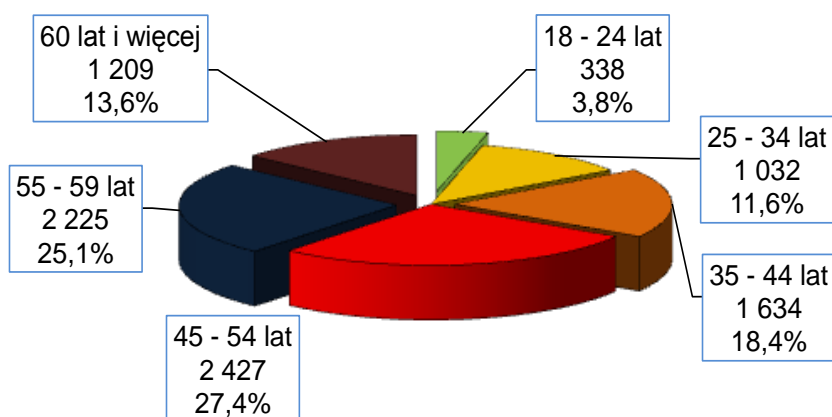
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata obliczono jako udział pracujących niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata w ogólnej liczbie ludności niepełnosprawnej w tym wieku. Zbiorowość osób niepełnosprawnych została wyodrębniona z ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej, na podstawie kryterium prawnego. Do osób niepełnosprawnych zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.

2 Cechy demograficzno - społeczne niepełnosprawnych bezrobotnych

2.1 Bezrobotni niepełnosprawni według wieku

Bezrobotni niepełnosprawni według wieku - dane zbierane są w okresach kwartalnych, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca czerwca 2016 r.

Bezrobotni niepełnosprawni według wieku. Stan 30.06.2016 r.

Niepełnosprawność najczęściej nabywa się z wiekiem, stąd w końcu czerwca 2016 r. osoby młode, poniżej 35 roku życia stanowiły zaledwie 15,4% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych (1 370 osób). Dominującą kategorią były osoby w wieku od 45 do 54 lat (27,4%). Warto dodać, że zbiorowość kobiet była nieco młodsza od zbiorowości mężczyzn.

2.2 Bezrobotni niepełnosprawni według wykształcenia

Bezrobotni niepełnosprawni według wykształcenia - dane zbierane są w okresach kwartalnych, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca czerwca 2016 r.

Z doświadczeń śląskich urzędów pracy wynika, że wykształcenie bezrobotnych jest jednym z czynników stymulujących sukces na rynku pracy. Poziom wykształcenia bezrobotnych niepełnosprawnych jest niższy niż pozostałych śląskich bezrobotnych. W tej sytuacji udział w aktywizacji zawodowej jest utrudniony.

Z danych zebranych na koniec czerwca 2016 roku wynika, że 31,2% niepełnosprawnych bezrobotnych zakończyło edukację w gimnazjum lub poniżej. Ponad 36% ukończyło szkołę zasadniczą zawodową, zaś 26,5% legitymowało się średnim wykształceniem. Mniejsza liczba niepełnosprawnych legitymuje się wyższym wykształceniem (5,7%).

Kobiety były nieco lepiej wykształcone od mężczyzn, biorąc pod uwagę najwyższy poziom wykształcenia, w tej grupie panie stanowiły 56,3%.

Bezrobotni niepełnosprawni według wykształcenia. Stan 30.06.2016 r.

Wykształcenie	Bezrobotni niepełnosprawni	
	liczba osób	% udział
wyższe	508	5,7
policealne i średnie zawodowe	1 708	19,3
średnie ogólnokształcące	641	7,2
zasadnicze zawodowe	3 241	36,6
gimnazjalne i poniżej	2 767	31,2
Razem	8 865	100,0

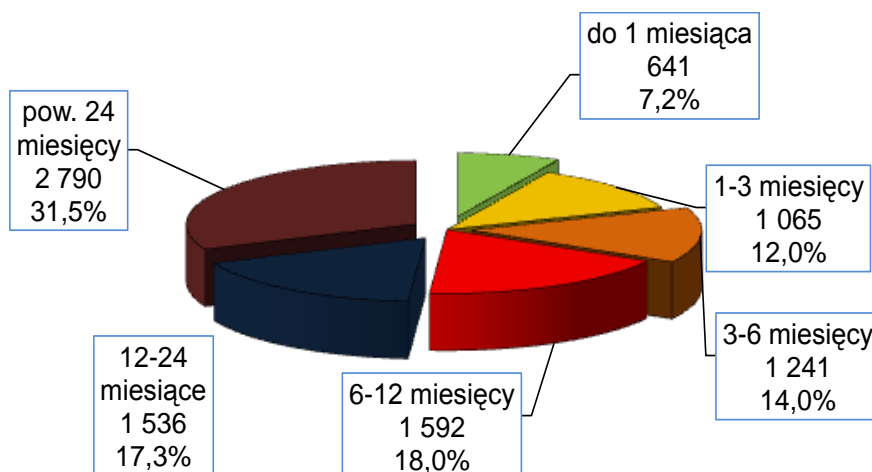
2.3 Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy

Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy - dane zbierane są w okresach kwartalnych, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca czerwca 2016 r.

Analizując strukturę bezrobocia pod względem czasu pozostawania bez pracy, można zauważyć, że w końcu II kwartału 2016 roku zaledwie 7,2% niepełnosprawnych posiadało dość krótki, maksymalnie jednomiesięczny „staż na bezrobociu”. Najliczniejszą grupę bezrobotnych niepełnosprawnych (4,3 tys. tj. 48,8%) stanowiły osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy.

Grupa długookresowo bezrobotnych jest wewnętrznie zróżnicowana, tworzą ją osoby pozostające bez pracy nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy oraz chronicznie bezrobotni, którzy nie mają zatrudnienia ponad 24 miesiące.

Bezrobotni niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy. Stan 30.06.2016 r.

2.4 Niepełnosprawni bezrobotni według dotychczasowego stażu pracy

Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy - dane zbierane są w okresach kwartalnych, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca czerwca 2016 r.

W końcu czerwca 2016 r. 91,4% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych to osoby legitymujące się stażem pracy – poprzednio pracujący. Jak widać, wśród niepełnosprawnych stażem pracy do jednego roku legitymuje się 14,9% osób z omawianej kategorii. Równocześnie w zbiorowości niepełnosprawnych procentowy udział osób o stażu pracy powyżej 20 lat jest stosunkowo wysoki.

Bezrobotni niepełnosprawni według stażu pracy. Stan 30.06.2016 r.

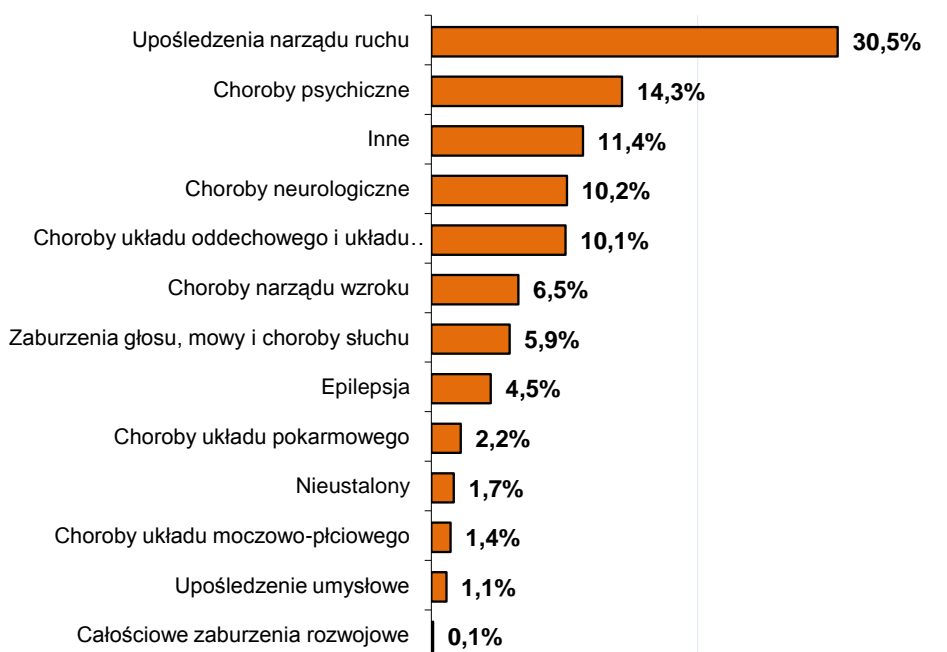
Staż pracy	Bezrobotni niepełnosprawni	
	liczba osób	% udział
do 1 roku	1 317	14,9
1-5	1 366	15,4
5-10	1 247	14,1
10-20	1 820	20,5
20-30	1 734	19,6
30 lat i więcej	616	6,9
bez stażu	765	8,6
Razem	8 865	100,0

2.5 Przyczyny niepełnosprawności

W tej części wykorzystano dane sprawozdania MPiPS-07 „o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu”, które sporządzane jest w okresach półrocznych.

Według danych z końca I półrocza 2016 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowanych było 8 865 bezrobotnych ze statusem osoby niepełnosprawnej. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu wyniosła 1 329. Zdecydowana większość posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności – 6 085 osób (68,6% ogółu osób zakwalifikowanych do tej grupy). Kolejne 2 599 osób (29,3%) legitymowało się umiarkowaną niepełnosprawnością, a 181 (2,0%) bezrobotnych znacznym stopniem niepełnosprawności. Biorąc pod uwagę przyczyny kwalifikujące do niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze są kłopoty związane z funkcjonowaniem narządów ruchu.

Przyczyny niepełnosprawności – stan na koniec I półrocza 2016 r.

3 Zakłady pracy chronionej oraz zakłady aktywności zawodowej

W tej części wykorzystano dane pochodzące ze sprawozdania wojewodów INF-ZPCh ZAZ – w II półroczu 2015 r. z wyłączeniem 14 zakładów pracy chronionej (ZPCh), które nie wywiązały się z obowiązku sprawozdawczego.

W województwie śląskim w omawianym okresie wymienia się 129 zakładów pracy chronionej, w których pracuje 17,2 tys. osób, w tym 13,4 tys. niepełnosprawnych. W skali kraju nasze województwo plasuje się na drugim miejscu pod względem liczby ZPCh, za Wielkopolską gdzie takich zakładów jest 176 (pracuje w nich 22,0 tys. osób, w tym 16,4 tys. osób z opisywanej kategorii).

Zatrudnienie w zakładach pracy chronionej na koniec grudnia 2015 r.

Województwo	Liczba ZPCh	Zatrudnienie w osobach (ogółem)	Liczba osób niepełnosprawnych (ogółem)
Dolnośląskie	93	21 017	16 682
Kujawsko-pomorskie	88	8 314	6 387
Lubelskie	21	2 102	1 509
Lubuskie	65	8 363	6 960
Łódzkie	95	11 519	9 599
Małopolskie	82	12 617	9 665
Mazowieckie	110	21 089	15 883
Opolskie	17	2 448	1 696
Podkarpackie	85	14 296	11 520
Podlaskie	19	1 575	1 227
Pomorskie	81	9 387	7 907
Śląskie	129	17 200	13 449
Świętokrzyskie	42	3 514	2 904
Warmińsko-mazurskie	49	6 080	5 055
Wielkopolskie	176	21 964	16 385
Zachodnio-pomorskie	27	2 603	1 972
Ogółem	1 179	164 088	128 800

W ślad za sprawozdaniami wojewodów INF - ZPCh -ZAZ za II półrocze 2015 r. w województwie śląskim działa także 12 zakładów aktywności zawodowej, w których pracują 732 osoby, w tym 551 osób niepełnosprawnych. Pod względem liczby zakładów aktywności zawodowej Śląskie wraz z Podkarpackiem plasuje się na pierwszym miejscu w kraju.